

Avatud juurdepääsu ja avaandmete nõuded ning nende järgimine H2020 projektides

TÜ sisekoolitus, 03.04.2019
Liisi Lembinen, TÜ raamatukogu

1. osa

- Miks just raamatukogu (OpenAIRE)
- Avatud juurdepääsu tingimused Horisont 2020s
- Horisont Euroopa, PlaanS
- Roheline OA
- Repositooriumid, portaaliid (DOAJ, DOAR, SHERPA/ROMEO)
- Praktilised näited

2. osa

- Andmehaldusplaanid

MIKS RAAMATUKOGU?

- Avatud juurdepääsu nädal (okt. viimane nädal) – 2009
<https://utlib.ut.ee/open-accessi-nadal>
- Avatud teadus (teadusandmed 2013)
- DataCite Eesti konsortsium (2015)
- OpenAIRE (OpenAIRE+ ja OpenAIRE Advance) alates 2009 aastast – riiklik NOAD (National Open Access Desk – 39 üle Euroopa). – Poliitika, koolitused ja teenused.

OpenAIRE

OS poliitikad

- Ühtne poliitika Euroopas
- Koolitused
- Tugi

Taristu

- **OpenAIRE portaal**
- <https://explore.openaire.eu/>
- Ühilduvus
- Repositooriumid

Teadusandmed

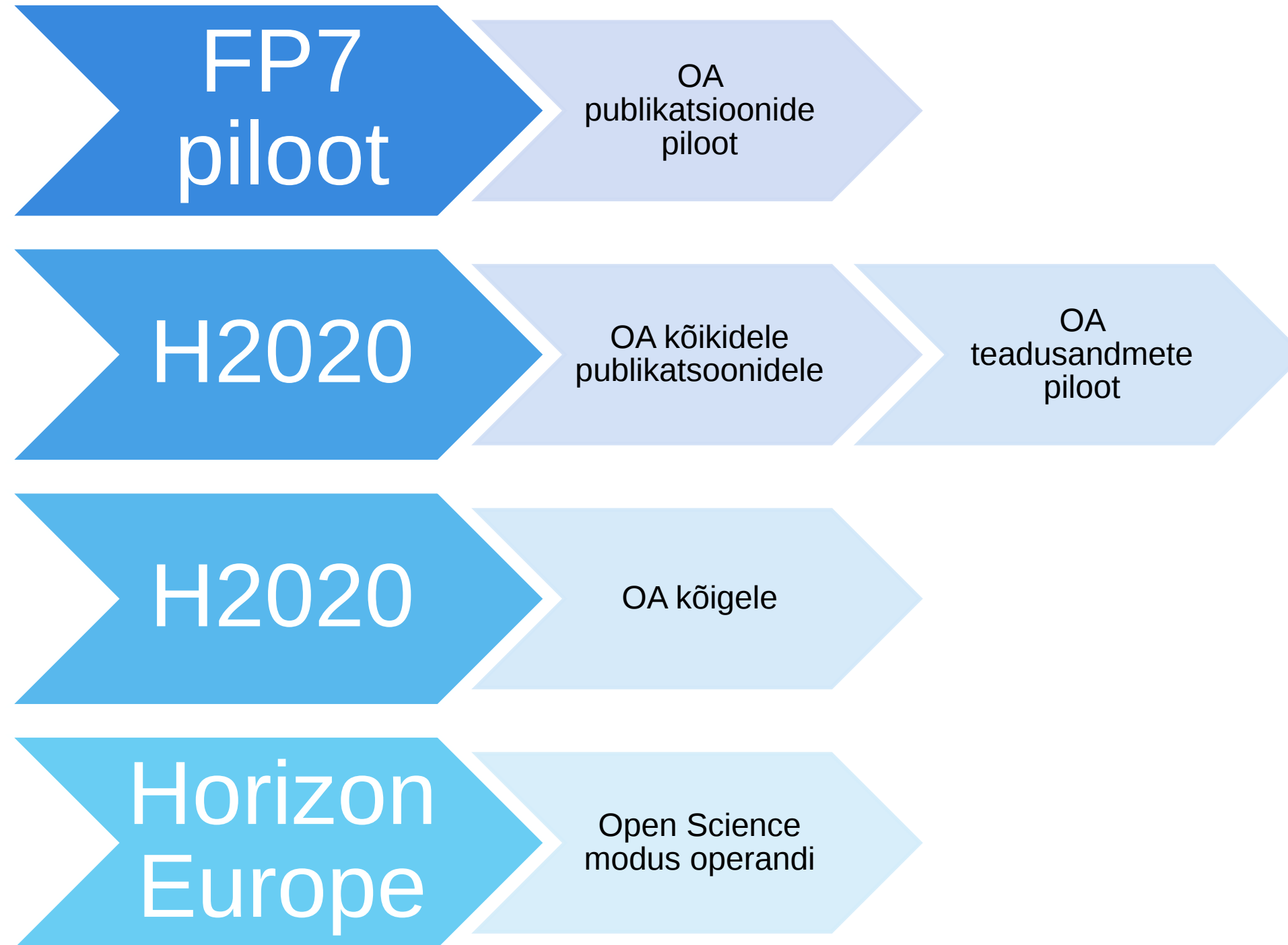
- FAIR
- Avaandmed
- Tööriistad
- Õigused
- Vastavus

OA publikatsioonidele

- Juhendmaterjalid
- Vahendid/reposi-
tooriumid
- Litsentsid

Avatud teadus Euroopas

Horisont 2020 ja OA publikatsioonid
http://ec.europa.eu/research/participants/docs/h2020-funding-guide/cross-cutting-issues/open-access-data-management/open-access_en.htm

Euroopa Komisjoni eesmärk on maksumaksja raha eest tehtava teaduse mõju suurendamine (FP7, Horisont 2020 ja liikmesriikide tasandil) – majanduslik kasu ja konkurentsivõime suurendamine – avatud teaduse (open science) võimaldamine.

2012. aasta juulis Euroopa Komisjoni soovitud teadusinformatsioonile juurdepääsemiseks ja säilitamiseks 2018 uuendatud versioon

Euroopa Komisjoni seisukohad avatud juurdepääsu ja teaduse osas: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/open-access-scientific-information>

„Roheline OA – autorid publitseerivad oma teadustööd avalikult repositooriumis (nt. institutsionaalses repositooriumis või keskses repositooriumis – PubMed Central) – võivad rakenduda kirjastuse poolt määratud embargoperioodid;

Kuldne OA – publitseerimine avatud juurdepääsuga ajakirjas (OA koheaselt) – nimekirja leitav Directory of Open Access Journals (<https://doaj.org/>) või hübriid avatud juurdepääsuga ajakirjas (hybrid journal) – kirjastaja kirjastamismudel põhineb ostetud juurdepääsul (subscription) ning avatud juurdepääsuga avaldatakse artiklid, mis maksavad vastava tasu (Article Processing Charge – APC).

- Horisont 2020 – Artikkel 29.2. – kohustus kõigile (Euroopa Komisjoni infoleht – [OA in Horizon 2020](#) – publitseerida tuleb repositooriumisse masinloetav publitseeritud elektrooniline koopia või lõplik eelretsentseeritud artikkel avaldamise hetkel või embargo perioodi lõppedes (6-12 kuud). ISEGI KULDSE OA PUHUL;
- Repositooriumisse sisestamisel on oluline lisada standardiseeritud metaandmed – programm (Horizon2020, EU), tegevus (*action*), akronüüm, grantinumber, publitseerimise aeg, embargo periood ning DOI. – [OpenAIRE portaal](#)
- Horisont2020 on ettenähtud rahastus OA avaldamiseks (APC on abikõlbulik), tuleb arvestada eelarve koostamisel. Hinnad erinevad, 1186-2493 euro vahel. ([OpenAPC project](#))
- Nõu teadlasele – varieerida täis OA ja APC OA vahel, [DOAJ](#) aitab leida teadusajakirju.

- Abiks repositooriumi leidmisel ja muu info saamisel, mis puudutab Euroopa rahastamist/tingimusi
- OpenAIREs iga projekti kohta lehekülg (lingitud CORDIS ja Participant Portal).
- Õigete metaandmete korral lingitakse artiklid ja andmed
- Abiks aruandlusele, võimalik automaatne publikatsiooninimekirja koostamisel
- Kirjastajate tingimuste väljaselgitamisel
- Võimaldab statistikat linkida nt. projekti veebilehele

- OpenAIRE – EOSC
- Horizon Europe – „Open Science will become the *modus operandi* of Horizon Europe. It will go beyond the open access policy of Horizon 2020 and require open access to publications, data, and to research data management plans.“
- PlanS – embargota OA publikatsioonid
01.01.2020.